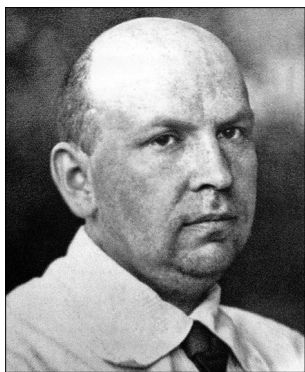

С. І. Білокінь

Нарбут Георгій Іванович

НАРБУТ Георгій (Юрій, Єгор) Іванович (25. 02(09. 03). 1886, х. Нарбутівка Глухів. пов. Черніг. губ., нині село Глухів. р-ну Сум. обл. – 23. 05. 1920, Київ) – графік і педагог. Брат В. Нарбута, батько Д. Нарбута і М. Березовської. Золота медаль Міжнар. виставки друку і графіки (м. Ляйпциг, Німеччина, 1914). Закін. Глухів. гімназію (1906), навч. на філол. факультеті С.-Петербур. університету (1906), приватно – у майстерні І. Білібіна (С.-Петербург, від 1906) та М. Добужинського, відвідував художню школу Є. Званцевої, школу Л. Бакста й К. Сомова (1908–10), навч. у студії Ш. Голлоші в Мюнхені (Німеччина, 1912). Від 1906 працював у С.-Петербурзі, щороку приїжджав до Києва. Під час навч. переписав і оформив «Повчання Володимира Мономаха», «Євангеліє від Матвія». 1904 створив іл. до казки «Руслан і Людмила» О. Пушкіна. Малюнки Н. експонували на повіт. с.-г. виставці у Глухові. Автор іл. до нар. казок. 1909 – у Мюнхені, працював у студії Ш. Голлоші. 1910 повернувся у Нарбутівку. Від 1911 співпрацював із с.-петербур. часописом «Аполлонъ», був учасником виставок групи «Мір ь искусства». У С.-Петербурзі ілюстрував казки Г.-К. Андерсена, виконав силуети до кн. «1812 годъ въ басняхъ Крылова» (1912), «Спасенная Россія по баснямъ Крылова» (1913); здійснив монум.-декор. оформлення укр. відділу виставки «М. Ломоносов та Єлизаветинська епоха» (1912), працював у ред. ж. «Гербовѣдъ». Від 1915 – на військ. службі в Царському Селі (нині м. Пушкін Ленінгр. обл.). Від 1917 – співзасн. і проф., від 1919 – ректор Укр. АМ (Київ). Нач. відділу образотвор. мистецтв Наркомосу УСРР (1918–20). Голова комісії з організації 2-го Держ. музею образотвор. мистецтва у Києві. Один із основоположників укр. книжк. мистецтва. Оформив кн. «Три басни Крылова» (Москва, 1913), «Малороссійській гербовникъ» (С.-Петербургъ, 1914) та «Гербы гетмановъ Малороссіи» (1915) В. Лукомського і В. Модзалевського, «Старинная архитектура Галиціи» (1915) та «Старинныя усадьбы Харьковской губернии» (1917; усі – Петроград) Г. Лукомського,

«Оксана: Перше кохання Шевченка» П. Зайцева (1918), «Енеїда» І. Котляревського (1919; обидві – Київ); ж. «Мистецтво», «Солнце труда», «Народное хозяйство Украины», альманах «Зори» (усі – 1919–20). На традиціях укр. бароко 1917–19 створив абетку – нарбутів. шрифт. 1917–20 підготував два варіанти герба Києва, пошт. марок, удосконалив Малий герб України, розробив десятки варіантів купюр укр. грошей, пошт. марок УНР, кілька проектів військ. одягу та ритуал. вбрання, силуетні портрети. Робив замальовки Шевченків. місць в Україні; підготував обкладинку та ілюстрував ж. «Наше минуле», де друкували твори поета. Роботи Н. експонували на міжнар. виставках у Римі, Брюсселі, Празі, Берліні, С.-Петербурзі. Персон. виставки – у Києві (1923, 1926, посмертні). Деякі роботи зберігаються у музеях Києва, Харкова, Сум, Москви, С.-Петербурга, країн Зх. Європи. Серед учнів – П. Ковжун, Р. Лісовський, Л. Лозовський.

Основні твори

акварелі – «Пори року» (1908), «Комета», «Під аркадами», «Астрономи» (усі – 1909), «Аскет у гірській ущелині» (1914), «Руїни біля палацу», «Товстолісти. Нарис історії роду» (обидві – 1915); цикл алегорич. композицій на тему 1-ї світової війни (1914–15); екслібриси – П. Дорошенка (1912), О. Гансена (1919); плакат «Літературно-художня виставка пам'яті Тараса Шевченка» (1920).

Рекомендована література

1. Каталог виставки произведений Г. И. Нарбута. Петербург, 1922;
2. Мозалевський І. Артист-графік Юрій Іванович Нарбут // Нова Україна. [Прага], 1923. № 6;
3. Георгій Нарбут: посмертна виставка творів. Х., 1926;
4. Січинський В. Ю. Юрій Нарбут, 1886–1920. Краків; Л., 1943;
5. Максимчук Ю. Бібліографічний показник української філателії, гербових марок і банкнотів. Чикаго, 1958;
6. Білецький П. Георгій Іванович Нарбут: Нарис про життя і творчість. К., 1959;
7. Кривок Я. Майстер української графіки // Нар. трибуна. 1966, 26 лют.;
8. Георгій Нарбут: Альбом. К., 1983;
9. Белецкий П. Георгий Нарбут. Ленинград, 1985;
10. Білокінь С. І. Георгій Нарбут і українське народне мистецтво // Наука і культура. 1989. Вип. 21;
11. Кричевський В. Нарбут в Українській академії мистецтв // ОМ. 1997. № 1;
12. Ткаченко В. Нарбутівка і Нарбути: Наук.-публіцист. нарис. С., 1998;
13. Міщенко Г. Нарбути // ОМ. 1998. № 2;
14. Маланюк Є. Монументальність таланту // Україна. 1999. № 11;

15. Лукомський Г. Творець української графіки (До 115-річчя від дня народж. Г. І. Нарбута) // Укр. АМ: Дослідн. та наук.-метод. пр. К., 2001. Вип. 8;
16. Його ж. Єгор Нарбут. Митець-графік // Хроніка-2000. 2005. Вип. 61–62;
17. Георгій Нарбут: Каталог виставки. О., 2006;
18. Ковальчук О. До 120-річчя від дня народження Георгія Нарбута – корифея української графічної школи // ОМ. 2006. № 2;
19. Нарбут-Линкевич В. П. Георгий Нарбут. Неизвестные страницы личной жизни. Чк., 2010;
20. Білокінь С. Масовий терор як засіб державного управління в СРСР (1917–1941 рр.). Т. 2. Дрогобич, 2013.

Бібліографічний опис:

Нарбут Георгій Іванович / С. І. Білокінь // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-71305>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).